

gepubliceerd, zijn van dat gedeelte der duinen zeer belangrijk. Verder herinnert de voorsteller aan de Zuiderzee-monographie, gepubliceerd in 1922—1923.

Het terrein: Hoek van Holland Zuid „De Beer” is, zijnde *verboden gebied*, nog geheel onvoldoende bekend. Toegang is te krijgen bij den Commissaris van Politie te Hoek van Holland, den Heer Jas. Verder kan de boer van de Scheurpolder-Hoeve toegang verleen en de Administratie van het Kroondomein te 's-Gravenhage. Voor overzetten over den Nieuwe Waterweg is steeds een motorboot beschikbaar.

Mierentabel. — Van Dr. Stärcke's Mierentabel zijn nog eenige overdrukken beschikbaar. Ze wordt u toegezonden op ontvangst van een postwissel groot f 1.— of storting van een gelijk bedrag op postgiro 16373 Jac. P. Thijsse, Bloemendaal. T.

Een beginselkwestie. — In de buurt van Cambridge hebben de Engelschen een mooi natuurmonumentje het „Wicken Fen”, een overblijfsel van de „Fen Country” die voor een groot deel door ondernemende Hollanders in de zeventiende eeuw is droog gemaakt, nadat de oude Romeinen al eeuwen lang geleden geprobeerd hadden het hunne er toe te doen en, tusschen twee haakjes, zij schijnen het nog al heel goed gedaan te hebben.

Het Wicken Fen, een van de stukken, die niet zijn gedraineerd, is thans een Natuurmonument onder de National Trust. Het lijkt nog het meest op onze Boornbergumer Putten. De Engelschen hebben de studie van dit natuurmonument zeer degelijk ter hand genomen en af en toe verschijnt er een deeltje van „The Natural History of Wicken Fen”, kleine ongelooflijk dure boekjes maar propvol wetenschap en inspiratie.

Nu doet zich met dat Wicken Fen het geval voor, dat de plantengroei er zeer snel verandert, zooals dat in veenplassen wel meer voorkomt. Daarmee treden ook groote wijzigingen op in de dierenwereld. Sommige onderzoekers en liefhebbers zien nu met leedwezen de combinatie, waarin zij zich zoo gaarne vermeidden, verdwijnen en plaats maken, naar hun meening voor een minder interessante levensgemeenschap.

Wat nu te doen? Zeer ernstig wordt er over gedacht, om aan de veranderingen paal en perk te stellen en Wicken Fen te behouden in den toestand van 1925, m.a.w. het natuurmonument te beschermen tegen de natuur zelve. De vraag is of dat nu wel mag en of indien men dat doet het natuurmonument ook veranderd wordt in een plantentuin. Ik ben er zeer benieuwd naar, hoe dat verder loopen zal, vooral omdat wij in onze natuurmonumenten ook soms voor dergelijke vraagstukken komen te staan.

JAC. P. THIJSSSE.

Een graafwespvraagstuk. — Onder de vele dagen, die ik dezen zomer weer te Oisterwijk doorbracht, behoort ook de 30ste Juli, op welken dag het volgende werd waargenomen. In de buurt van het Belversven, bezig met het onderzoek naar de verschillende libellensoorten, nam ik plotseling, op hoogstens twee meter afstand, een graafwesp waar, die in de vlucht, als prooi tusschen de pooten, een libel met zich meedroeg. Onmiddellijk deed ik alle moeite het dier met zijn buit te bemachtigen, doch moest voor dit experiment eerst een vrij breede sloot overspringen. Tijdens den sprong verloor ik helaas het dier uit het oog en ofschoon direct met zoeken werd aangevangen, in de richting, waarin het dier was verdwenen, bleef dit vruchteloos.

Hoewel de tijd, dat het dier werd waargenomen slechts enkele seconden bedroeg, ben ik toch zeker van mijn waarneming. *De prooi was zonder twijfel een libel!* Ik meende zelfs deze te herkennen, als een ♀ *Enallagma cyathigerum* Charp., daar dit een kennelijk geteekend en gekleurd dier is, wat te meer voor de hand ligt te veronderstellen, daar deze libellensoort zeer talrijk vertegenwoordigd was, op de plaats van waarneming.

Betreffende de identificatie van de graafwesp, verdenk ik er sterk *Ammophila sabulosa* L. van; dit blijft, jammer genoeg, slechts een gissing!

In aansluiting met het bovenstaande, vindt men in D. L. N. XXVIII. 6. pag. 186 de

vermelding van het door den heer Hirschfeld geconstateerde feit, dat een graafwesp een libel (*Agrion pulchellum* Vanderl.) als prooi ving.

Al verliest mijn waarneming veel van zijn waarde door gebrek aan bewijs, het moge echter een aansporing zijn, om hierop te blijven letten.

Berlicum N.B. Aug. 1927.

D. C. SEJSKES.

Steltkruit in Brabant. — Hierdoor deel ik U mede, dat ik op 8 Juli bij het Belversven bij Oisterwijk twee Steltkruiten heb waargenomen.

Haarlem, 14 Juli 1927.

G. L. VAN EYNHOVEN.

Kruisbekken. — Naar aanleiding van een bericht in de Nieuwe Rott. Courant over Kruisbekvogels, kan ik U mededeelen, dat iemand voor een 14 dagen hier een exemplaar van deze soort heeft gevangen.

Deze gedraagt zich in een kooi heel bedaard. Zij werd zoo maar onder een pet gevangen en scheen heel vermoeid en hongerig te zijn.

Oud-Beijerland.

J. SMIT.

Kruisbek op de Neder-Veluwe. — In vervolg op het bericht in het vorig nummer omtrent het weer voorkomen van kruisbekken in de duinen en op Texel, kan worden meegedeeld, dat 20 Sept. j.l. in een hoteltuin te Ede (Gld.) een ex. in uitgeputten toestand gevangen werd, dat 1 dag in leven bleef. 't Was van gele kleur. A. B. WIGMAN.

Kruisbekken. — Naar aanleiding van Uw verzoek in het jongste nummer van D. L. N. om mededeeling betreffende het waarnemen van Kruisbekken in 1927, kan ik U mededeelen, dat ik op 16 Juli hier te Weert één exemplaar zag, op 19 Juli 8 stuks en op 22 Juli 2 stuks, allen wijfjes.

J. H. H. DE HAAN.

Een Spijskast van de Grauwe Klauwier. — Heden vond ik in de duinen een voorraad van de Grauwe klauwier, bestaande uit een vogeltje zonder kop, een poot, een vleugel en een kop van jonge pas uitgevlogen vogeltjes, ik denk van jongen van de Fitis. Ze zijn opgeprikt op doornen van de meidoorn.

Nieuw Helvoet, 13 Juni '27.

E. HOFLAND.

Orchideeën op Walcheren. — Zij het mij vergund eenige opmerkingen te maken over orchideeën, voorkomend op Walcheren.

In de geïllustreerde flora van Heukels (negende druk, 1924) staat, dat de bastaard van *Platanthera bifolia* en *P. chlorantha* bij Egs. Valkenburg en Epen gevonden is. Nu heb ik evenwel dit voorjaar ook een exemplaar gevonden bij Zeeduin, onder Oostkappelle.

Verder vond ik in een duinvallei een exemplaar van *Listera ovata*, die wel twee bladeren had, doch op ongelijke hoogte ingeplant, het eene blad ongeveer 5 c.M. boven het andere. Hij bevindt zich in mijn herbarium; moest het noodig zijn hem over te sturen, dan ben ik daartoe gaarne bereid.

In een duinpan bij Oranjezon vond ik behalve de gewone *Epipactis palustris* ook de albino-vorm.

Ten laatste heb ik nog iets heel merkwaardigs. Dezer dagen vond ik bij Domburg een exemplaar van *Epipactis latifolia*, die op het eerste gezicht niets bijzonders vertoonde, doch bij nader onderzoek bleek mij, dat één der bloemen vier buitenste bloemdekbladen had en twee binnenste en twee onderlippen, terwijl het gynostemium ook groter was dan bij andere bloemen. Heb ik misschien hier te maken met een vergroeiing van twee bloemen tot één? Zoo noodig kan ik u de plant sturen.

Heukels geeft als vindplaats voor *Ophrys muscifera* Zuid-Limburg en Walcheren op. Ofschoon ik veel gezocht heb, heb ik de vliegenorchis nooit kunnen vinden. Kunt u mij misschien een nadere vindplaats aanduiden?

De orchideeën, die ik op Walcheren gevonden heb, zijn de volgende:

Orchis Morio, *Orchis latifolia*, *Orchis Masculina*, *Orchis maculata*, *Orchis incarnata*, *Platanthera bifolia* × *chlorantha*, *Epipactis palustris*, *Epipactis latifolia*, *Epipactis atrorubens*.
Domburg, 8 Augustus '27.

C. ROMIJN.